

Eth patrimoni eclesiastic aranés serà inventariat en un plaç maxim d'un an

Es trabalhs entà classificar es bens mòbles e immòbles de totes es glèises araneses an començat per Santa Maria de Bossòst

III Sant Maria de Bossòst ei era prumèra des glèises deth parçan a on ja s'a començat a hèr er inventariat des sòns bens patrimonius. Ei atau que,

des deth deluns, se trabalhe en un procès entà classificar tot eth patrimoni eclesiastic aranés que permeterà conèisher, en plaç maxim d'un an, eth conjunt isto-

ricoartistic dera zòna. Era Val d'Aran serà eth prumèr endret de Catalonha en quau, e coma experiéncia pilòt, s'inventariaràn ath madeish temps es

bens mòbles e immòbles, un prètzhet qu'a mès de simplificar tot eth procès servirà tanben entà reduir es despenes que comportarà aguesta actuacion.

Enes trabalhs se inventariaràn amassa es bens mòbles e immòbles de cada ua des glèises

SILVIA PUERTOLAS

Convèni entà crear eth Centre Aucupacionau tà disminuïts

V Eth Sindic d'Aran, Carlos Barrera, era Delegada de Benestar Sociau en Lhèida, Teresa Ribes, e eth Secretari Generau dera Fondacion "La Caixa", Lluís Reverter, signèren dimèrcles, en Vielha, un convèni de collaboracion entara creacion d'un Centre Aucupacionau tà disminuïts d'Aran.

En aguest convèni se i contemple era aportacion economica de cada ua des parts entà poder amiar entà dauant aguest projècte qu'ei previst mèter en marcha entar an que ven.

Aguest Centre Aucupacionau darà trabalh, en ua prumèra fasa, a setze discapacitats, toti eri dera Val, e a mès deisharà dubèrta era possibilitat d'ampliacion, en cas de besonh.

MIRALHEM-MOS

VIII Ei pr'amor deth sòn caractèr extrovertit qu'ei plan aisit de parlar damb Asuncion Espana qu'ara viu a çò deth Panadèr de Salardú.

Rebrembe Asuncion que de joena es causes èren pro senzihes, non pas coma ara; mès cau pensar com a de cambiar encara. Ditz qu'abantes i auie mès union entre era gent; ei un shinhau critica damb era joenessa e es sues costums. Non acabe d'entèner era forma de hèr des joeni, mès arribe ara conclusion de que "cadun se divertís ara sua manèra".

Aué mos hè un bracad de coma se barauen es aubades, de coma se divertien es joeni, en tot hèr petites matisacions sus era actuau joenessa.

Es peleges entre es gojats sembla que non siguen un nau invent, ja n'i auie peleges quan pujauen es gojats de d'anti pòbles e trègen a barar as gojates deth pòble de Salardú.

**ROBA LABORAL
HOSTALERIA
COMPLEMENTES LLAR**

ETH AUET

c/ Casteth, 10
25530 Vielha

Tel. 973 64 02 20
Mòbil: 970 208 614

**LIQUIDACIÓN
STOCKS
DURANTE EL MES
DE NOVIEMBRE**

APARTAMENTOS ELURRA.TEL.973-640024.FAX 642825.25539 BETREN

ERA ENTREVISTA

Miquel Campà
PRESIDENT ROTARY CLUB VAL D'ARAN

"Era nòsta prumèra actuacion des d'Aran a estat d'ajuda umanitària entà Sarajevo"

Silvia Puértolas
Vielha

Silvia Puértolas. Guaira gent forme part de Rotary Club ena Val d'Aran e des de quan foncione?

Miquel Campà. Cau d'èder qu'aciu Rotary Club ei relativament joen. Foncione concrètament des deth mes de març d'enguan. En aguesti moments i a dètz-e-ueit membres que ne formen part.

S.P. Mos explique per qué ua delegacion de Rotary Club en Aran e quini son es sòns objectius?

M.C. Es objectius son ben simples. Dauant de tot se tracte d'un grop d'amics que mos amassam cada setmana o coma molt tard cada quinze dies damb era intencion de promòir, finançar o ben cercar era financiacion de diferents programes que normalment son de caràcter umanitari. A mès, me cau d'èder qu'era nòsta finalitat ei tanben formativa damb programes entàs joeni per miei d'escambis, bèques o un aute tipe d'ajudes formatives.

S.P. Des de Rotary Val d'Aran vien de hèr ua actuacion concreta per çò que tanh a ajuda umanitària.

M.C. Òc. Se tracte deth nòste prumèr projècte umanitari qu'auem amiat entà dauant. Auem arthenut qu'era ròba d'esquí, qu'es monitors dera Escòla an portat ans entà darrèr en Baqueira, s'age destinant entà Sarajevo gràcies ara gestion que venguem de hèr amassa damb eth districte 11 der ajuntament de Barcelona. Aguesti an anat destinats as refugiats cosovars que son acampats enes entorns d'aguesta ciutat. Eth cargament siguec trasladat entara zòna per un camion eslovenç que paguèc eth madeish ajuntament de Barcelona.

S.P. Quines actuacions an previstes entà un futur?

M.C. Dempús de Sarajevo, eth nòste següent projècte ei enviar ua ajuda entath pòble Saharai en collaboracion damb es Amics deth Pòble Saharai, aciu en Aran. Tanben premaniràm un camp de trabalh entà amiar entà dauant un cors d'esquí entà disminuïts fisics. Èm ena faena de cercar as esponsors

SILVIA PUÉRTOLAS

que mos volguen ajudar ja que, de viatges, ei difícil poder trapar ajudes econòmiques.

S.P. Mès laguens des Pirenèus i a d'autes delegacions.

M.C. I èm un totau de cinc clubs laguens der èish transpirenenc que son; ena Val d'Aran, Seu d'Urgell, Alt-Cerdanya, Berguedà e Ripollès. A mès provam d'organisar activitats conjuntes.

S.P. Quin ei er organigrama dera sua Associacion?

M.C. Ei curiós pr'amor que i a un president e un president electe qu'ei eth qu'aucuparà eth mèn lòc entar an que ven. Un secretari, un tresaurèr e un cap de protocòl. Es sòcis, tanben an ua responsabilitat concreta ath laguens dera estructura.

S.P. Aguest club a caràcter internacionau.

M.C. Òc, ei de creacion americana e a mès d'un milion de cents mil sòcis per tot eth mon. Açò te da era possibilitat de que, visites eth país que visites, tostemps trapes ua delegacion perque Rotary existís practicament per tot.

S.P. Mos parle de Rotary International.

M.C. Es nòrd-americans son plan aficionats ad aguest tipe

d'associacions. Concrètament Rotary, que se coneish per tot eth mon coma "Rotary International", neishc en 1905 e tot e qu'era finalitat ei era madeisha non se li da eth madeish enfòc des des Estats Units que des d'Euròpa.

S.P. Qué cau hèr entà formà-i part?

M.C. Ena Val d'Aran sonque s'a de èster acceptat pes sòcis que ja ne formen part. Non i a uns requisits definits.

S.P. Toti es associats paguen ua quòta mesadèra damb era quau se financen part des actuacions qu'amien a tèrme.

M.C. Pagam ua quòta ara organisacion qu'a era sedença en Evanston (E.U.A). Aguesta Fondacion, de caràcter privat, ei des mès potentes damb aguest tipe de finalitats enes Estats Units. A programes concrèts internacionaus pes quaus trabalhe, qu'en fòrça cassi duren quauqui ans.

S.P. Mos concrète un shinhau mès.

M.C. Un clar exemple ei un programa que hè fòrça temps que dure en collaboracion damb era OMS e que virè ath torn dera vacuna-

cion dera Polioplus. Laguens d'aguest programa s'an hèt campanyes de vacunacion per tot eth mon, qu'an servit entà erradicar basicament aguesta malautia. Un aspècte qu'a arribat ad aguest punt des des Estats Units e trabalh de Rotary International. Tanben hèm uns auti programes coma per exemple en pro dera patz, entà lutar contra era hame, alfabetizacion... en tot eth mon.

S.P. Totun, aguesti programes non se pòden amiar entà dauant sonque damb es aportacions econòmiques des sòn sòcis.

M.C. Se cerquen recorsi e vies de financiacion tà qu'aguesti projèctes se poguen desvolopar. Un clar exemple ei eth que nosati auem hèt hè quauqui dies des d'aciu.

S.P. Qui mèrque es projèctes coma eth que vostés an hèt damb Sarajevo?

M.C. Normaument les mèrque cada delegacion. En aguest sentit cau d'èder que de viatges tanpòc se trapan aquestes vies de financiacion quan se tracte de projèctes d'embaradura economica plan grana. Coma exemple, s'a creat peth Club Rotary Santander un programa entà

PERFIL

Miquel Campà neishc en Vic en octubre de 1959. Arribèc ena Val d'Aran en 1986 entà gestionar e dirigir ua casa de coldnies en Canejan e trabalhar posteriorment en un otèl en Bossòst. Era sua activitat laborau tanben passèc peth Parador d'Arties. Dempús estèc vinculat damb diuèrses activitats financères e de marketing. Des der an 1996 era sua activitat professionau se desvolope ena administracion publica en camp deth torisme. Forme part de Rotary Club Val d'Aran deth quau n'ei President e fundador, amassa damb uns auti sòcis.

construïr potz d'aigua en Zaire era prumèra partida ei de 150 milions de pessetes. Evidentment non tròbes qui t'esponsorise un programa d'aguest tipe.

S.P. Justament un des endrets qu'ara an de besonh ajuda umanitària son es víctimes der uracan Mitch. Des de Rotary Internacionau tanben i an collaborat?

M.C. S'encara non s'a hèt non vò d'èder que non se vage a hèr. Parlant clarament, cau d'èder qu'ara era zòna de Centre America, afectada per aguest fenomèn, ei de fòrça actualitat. M'expliqui: En aguesti moments totes es ajudes se destinen entad aquí, mès calerà veïr se d'aciu sies mesi es ajudes contunharàn en aguesta linha. Rotary Club trabalhe ara en zònes coma Bòsnia a on encara i a fòrça problemes. Aguest ei eth cas dera manca de condicionament enes edificis en un moment en què es temperatures son de 20 grads per dejós de zèro, sense comentar ues autes mancances estructuraus des quaus ja non se'n parle. Ei a d'èder era nòsta filosofia ei intervier quan dilhèu ja non tot eth mon se ten en questions solidàries conseqüències de hèts qu'en quinsevolh cas tanben cau atier.

JAUME VILALTA
President
CRISTINA COLL HUIX
Directora general

VICENT SANCHIS
Director
LLUÍS MARTÍNEZ
Subdirector
Redacció:
SILVIA PUÉRTOLAS

Producció tècnica:
JORDI PELÁEZ
Publicitat:
ALBERT BORRÀS
JORDI RIBAS

Centraleta Tel.: 93-316 39 00 - Fax: 93-316 39 36
Publicitat Tel.: 93-316 39 23 - Fax: 93-316 39 25
Subscriptors Tel.: 93-316 39 44 - Fax: 93-316 39 15
Distribució Tel.: 93-316 39 16 - Fax: 93-316 39 15

Consell de Cent, 425 - 08009 Barcelona

Telèfons a la Vall d'Aran
Redacció: 909 50 92 02
Publicitat: 908 69 29 50

DI: B20.249-1976
DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD

Er inventariat des bens mòbles e immòbles des glèises comence per Santa Maria de Bossòst

Eth procès entà classificar eth patrimoni eclesiastic se complementarà damb era catalogacion d'aguesti bens

Silvia Puértolas
VIELHA

Bossòst, Arró, Arres Dessús, Arres Dejós, Vilamòs, Es Bòrdes, Benós e Begós son es prumèri pòbles dera Val d'Aran enes quaus se portaràn a tèrme es trabalhs d'inventariat des bens patrimonius des sues glèises.

Aguesta serà era prumèra fasa dera actuacion que se desenvolaparà per tot eth patrimoni eclesiastic dera Val d'Aran, atenguent ar acòrd que s'artenhie entre Conselh Generau e Generalitat, ena visita que hège a finaus deth mes d'octobre eth Delegat Territorial de Cultura, Francesc Vidal, ara zòna.

Dada era importància per çò que tanh ara quantitat e qualitat deth conjunt istoricoartistic aranés, ère de besonh mèter en marcha eth projècte, tà conèisher era existència reau de toti es objèctes de valor qu'alòtgen es glèises e tanben en quaque cas es que sauen es vesins des pòbles mès que son de propietat eclesiastica.

Ei atau que deluns passat, en temple de Santa Maria de Bossòst, començaue aguest procès d'inventariat des bens mòbles e immòbles que s'amiarà per totes es parròquies

deth parçan damb era ajuda de toti es capelhans.

Mossèn Juan, dera parròquia de Bossòst, ei eth prumèr que ja a començat a dar supòrt ara actuacion en tot dar a conèisher es objèctes que se considèren d'interès tà èster inventariats a mès de hèr d'assessor as tres membres que confeccionaràn era documentacion de tot d'aguest auviatge.

Tanben cau remarcar qu'aguest trabalh d'inventariat se complementarà damb era catalogacion des bens. Aguesta catalogacion compòrte era proteccion juridica legau de tot eth conjunt patrimoniu aranés que constarà en libre de registre corresponent.

Experiència pilot

Era Val d'Aran serà eth prumèr endret de Catalonha en quau, e coma experiència pilot, s'amiarà a tèrme er inventariat de manèra conjunta.

Cau d'èder qu'aguest ei eth prumèr viatge que s'inventarien parallèlament es bens mòbles e immòbles, ua faena qu'a mès de simplificar eth procès supòse tanben ua reduccion de despenes.

Entad aguesti trabalhs, se compde damb ua partida economica iniciada de cinc

Es tecnicos comencèren es trabalhs aguesta setmana

milions e miei de pessetes, uns sòs que seràn auançats peth Conselh Generau d'Aran.

Totun eth Delegat de Cultura, Francesc Vidal, se comprometec, ena sua visita en Aran, a qu'era Conselheria de Cultura dera Generalitat pagarie ua part des despenes que se genèren damb aguesta actuacion, qu'ei previst que sigue prèsta en un plaç maxim d'un an.

Assessorament

Es persones que s'encueden de portar a tèrme eth procès, trabalhen aguest inventariat pèça per pèça damb ues fichas enes quaus se delimiten es caracteristiques fisiques e se detalhe era sua relevància istorica e artistica.

Totun, dat que se tracte d'ua faena plan complexa pera especificitat de quauques formes artistiques araneses (talha, escultura...) a mès dera dificultat que comporte trobar bibliografia concreta sus er art aranés, se compde damb eth supòrt tecnic der Institut Ametller de Barcelona, especialisat en estudi der art ispanic.

Un viatge hèt er inventari

Es capelhans ajudaràn entà classificar es pèces

que conforme tot eth patrimoni des glèises araneses, s'en magasemarà tota era informacion en un supòrt en CD-ROM.

Des deth Conselh Generau s'a adreçat ua circulara as ajuntaments aranesi entà dar

a conèisher aguest projècte e ara ora demanà-les qu'informen ara maxima institucion aranesa entà unificar criteris d'intervencion, en cas que se volgue desenvolapar, en un futur, bèra actuacion qu'afecte ar auviatge.

BANDO

Se met en coneishement de tot eth vesiat qu'eth forfait entàs remontadors dera Estacion d'Esquí "Baqueira-Beret" entara temporada 98/99 ei ara venta damb es següentes:

CONDICIONS

- 1.- Figurar en Cens Municipal d'abitants damb ua antiquitat minima de 5 ans.
- 2.- Acreditar qu'es sòns principaus mieis de vida, o en tot tractà-se de menors d'edat, es deth cap de familia, les obten ena Val d'Aran.
- 3.- Eth prètz des abonats de temporada serà de 11.000.- Ptes. entàs mès grani de 6 ans enquias 16 includits, e 56.000.- Ptes. entàs auti.
- 4.- Es vesins que non agen complit ath començament dera temporada es 6 ans d'edat e es qu'en dita data agen complit es 70 o mès, s'acuelheràn as condicions generaus dera estacion d'esquí e gaudiràn deth forfait de franc.
- 5.- Cada sollicitud aurà d'acompanhà-se de 2 fotografies tamanh carnet, nòm complèt, edat, sèxe e nautada.
- 6.- Er impòrt deth madeish aurà d'ingressà-se en respectiu compde des oficines dera "Caixa".
- 7.- Eth plaç d'inscripcion serà enquith dia 24 de noveme, enes oficines des Ajuntaments. Çò que se hè public entath generau coneishement de toti es interessats.

Propietari:
JOSEP ALTADILL GONZALEZ

Establiment Gourmet
Pinxos - Tapes
Bodega (criances, reserves
i grans reserves)
Productes de la Vall
Menjar preparat per emportar

Passeg dera Libertat, 5 • Vielha
Tel./Fax (973) 64 08 82
25530 VIELHA (LLEIDA)

Er ajuntament de Bossòst assumís provisionaument era gestió dera sua zòna esportiva

Redaccion
VIELHA

Er ajuntament de Bossòst a assumit era gestió dera zòna esportiva deth municipi. Aquesta, que siguec bastida ara hè tres ans, l'a hèt a funcionar des d'alavetz enquia ara era empresa SEAE de Barcelona, especializada en aguest tipe d'installacions.

Bossòst a prenut eth contròtle des madeishes, dempús que SEAE age decidit abandonar era sua gestió coma conseqüència deth

deute generat qu'artenhie es quate milions e miei de pesetes, un deute ath qu'era empresa aurà de hèr front.

SEAE s'a hèt cargue dera zòna esportiva, des deth mes de mai der an 1996, dempús que se li adjudiquèsse per miei de concors public. Aquesta adjudicacion li permetie explotà-la pendent eth temps que durèsse era vigen-ta legislatura.

Totun es deutes generades, heren plantejà-se ara direcció dera empresa de deishar era sua gestió, qu'a compdar d'ara assumís eth pròpi

consistòri.

Aquesta ei ua mesura pre-nuda de manèra provisionau dat que, segontes eth regidor der ajuntament de Bossòst, Máximo Ramón Rodríguez: "Des deth consistòri ja se trabalhe entà cercar ua auta empresa que s'encuede des installacions".

Rodríguez hige: "Nosati pensam qu'ei convenient cer-

car ua empresa entà qu'assumisque eth sòn foncionament çò abantes possible ja que des der ajuntament non auem coma mission gestionar aguesta zòna, dat que cau ua empresa especializada en matèria esportiva, mès òc que mos correspon cercar a qui s'encuede deth bon foncionament".

Pendent eth temps que

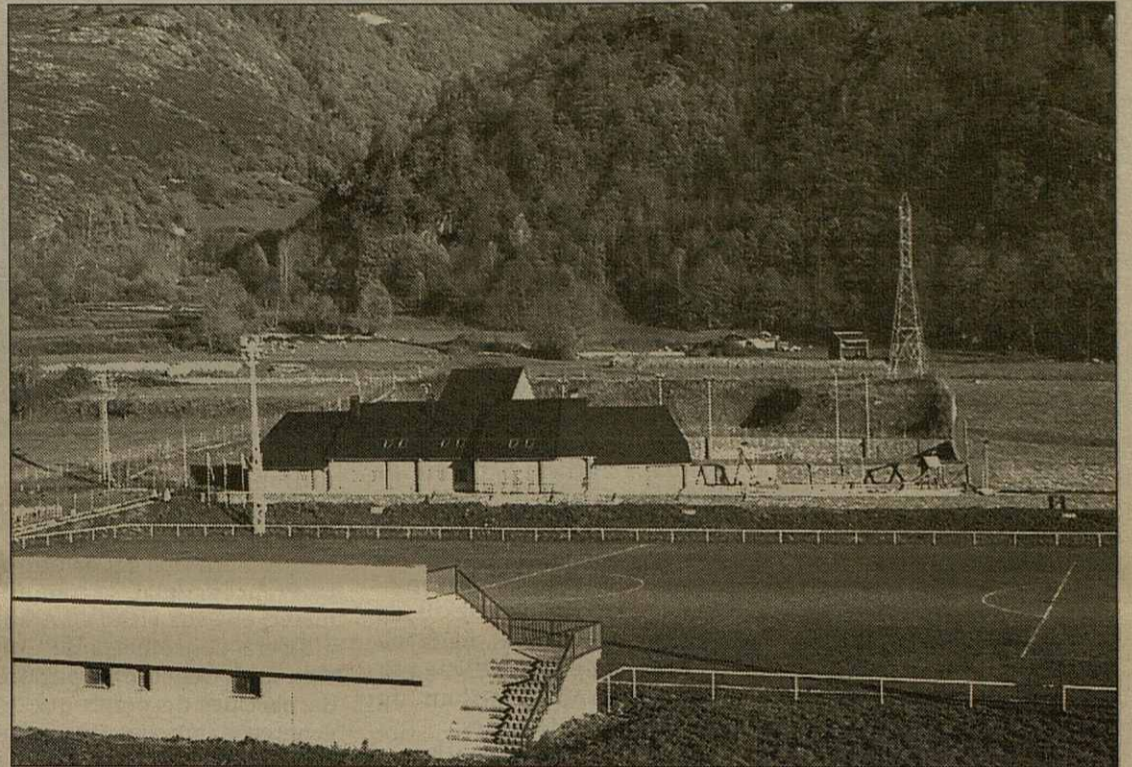
dure aguesta situacion er ajuntament mantierà es madeishi oraris e personau contractat enquiath moment, entà que toti aqueri que volguen contunhar practicant bèth esport en aguest centre, non se veiguen privats de hèc.

Era zòna esportiva de Bossòst a actuaument uns cent sòcis, un nombre que s'incrementa de manèra considerable enes mesi de ostiu, quan se daurissen ath public es piscines.

Es installacions aufrissen era possibilitat de practicar esports coma tènis, squash, petanca o minigòlf. Tanben an gimnàs, saunes, cafeteria e ua sala social. A mès se compde damb eth camp de fòtbol municipau anèx.

telefonos d'interès generau

973 64 18 01	Conselh Generau d'Aran	Cò de Saforcada	(25530 Vielha)
973 64 25 69	Archiu Istoric Generau d'Aran	Major, s/n	(25537 Arròs)
973 64 18 15	Musèu Val d'Aran	Major, 36	(25530 Vielha)
973 64 18 15	Ecomusèu de Vilamòs	Major, s/n	(25551 Vilamòs)
973 64 18 15	Musèu S. Joan d'Arties	Ctra. Baquèira, s/n	(25599 Arties)
973 64 00 80	Pompièrs Val d'Aran	Ctra. Nacionau, 230	(25530 Vielha)
973 64 00 04	Espitau Val d'Aran	Espitau, 5	(25530 Vielha)
973 64 82 29	Dispensari medicau - Les	Pl. dera Glèisa, s/n	(25540 Les)
973 64 82 11	Dispensari medicau - Bossòst	Sorieus, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 53 88	Farmàcia Palà - Baquèira	Edif. Campaliàs, s/n	(25598 Baquèira)
973 64 43 46	Farmàcia Palà - Arties	Ctra. deth Pòrt, s/n	(25599 Arties)
973 64 23 46	Farmàcia Català - Vielha	Avda. Pas d'Arrò, s/n	(25530 Vielha)
973 64 25 85	Farmàcia Palà - Vielha	Sentin, 1	(25530 Vielha)
973 64 20 39	Farmàcia Moralejo - Bòrdes	Antecada, s/n	(25551 Es Bòrdes)
973 64 82 07	Farmàcia Almansa - Bossòst	Eduardo Aunós, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 72 44	Farmàcia Almansa - Les	Querimònia, 3	(25540 Les)
973 64 12 91	Parròquia de Salardú	Sant Andreu, 1	(25598 Salardú)
973 64 00 21	Parròquia de Vielha	Pas d'Arrò, 8	(25530 Vielha)
973 64 82 53	Parròquia de Bossòst	Major, 31	(25550 Bossòst)
973 64 81 05	Parròquia de Les	Pl. dera Glèisa, s/n	(25540 Les)
973 64 20 44	Mòssos d'esquadra	Edif. Tressens baish	(25539 Betren)
973 64 80 14	Comissaria - Les	Ctra. de França, s/n	(25540 Les)
973 64 52 77	Guàrdia Civil - Baquèira	Parcatge Baquèira, s/n	(25598 Baquèira)
973 64 00 05	Guàrdia Civil - Vielha	Montcorbison, s/n	(25530 Vielha)
973 64 81 77	Guàrdia Civil - Bossòst	Sorieus, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 72 29	Traffic - Bossòst	Sorieus, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 01 75	Casèrna militar - Vielha	Pas d'Arrò, s/n	(25530 Vielha)
973 64 20 88	Gasolinèra - Vielha	Ctra. deth Tunel, s/n	(25530 Vielha)
973 64 72 91	Gasolinèra - Era Bordeta	Ctra. N-230, s/n	(25551 Era Bordeta)
973 64 71 00	Gasolinèra - Pontaut	Ctra. N-230, s/n	(25549 Pontaut)
973 64 57 26	Infor. torisme Salardú	Balmes, 2	(25598 Salardú)
973 64 16 12	Infor. torisme Arties	Pl. Urtau, 26	(25599 Arties)
973 64 01 10	Infor. torisme Vielha	Samiulera, 5	(25530 Vielha)
973 64 82 07	Infor. torisme Bossòst	Eduardo Aunós, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 72 44	Infor. torisme Les	Pl. der Ajuntament, s/n	(25540 Les)
973 64 44 55	Infor. Baquèira Beret	Nucleu Baquèira, s/n	(25598 Baquèira)
973 64 09 79	Cen. Iniciatives Turistiques	Avda. Castièro, 15	(25530 Vielha)
973 64 72 32	Deportur	Sant Ròc, 1	(25550 Bossòst)
973 64 24 44	Camins des Pirinèus	Pas d'Arrò Baishi, s/n	(25530 Vielha)
973 64 08 88	Escòla d'Equitacion	Ctra. França, s/n	(25530 Vielha)
973 64 28 64	Palai de Géu	Eth Solan, s/n	(25530 Vielha)
973 64 81 57	Complexe esportiu Bossòst	Era Lana, s/n	(25550 Bossòst)
973 64 01 95	Parada de taxis (Vielha)	Pl. Sant Antòni, s/n	(25530 Vielha)
932 65 65 92	Coches de linha		
906 33 00 03	Informacion meteorologica		
900 12 35 05	Informacion carretèras		

Es installacions seguissen dubèrtes, en tot que son gestionades per ajuntament

Era passada dimenjada en Palai Victòria Eugènia de Montjuïc en Barcelona, s'amasauen es principaus empreses vinculades damb eth mon der esquí, laguens dera onzau edicion dera fira Nivalia 98. Totun, ua des nauetats d'enguan a estat era recuperacion dera pista d'esquí damb nhèu artificial, installada en exterior deth recinte firau. Empreses deth parçan coma Baqueira Beret S.A o era Escòla d'Snowboard dera Val d'Aran collaborèren ena organizacion des exhibicions que se i heren. Se i poderen veir esquaires de grana qualitat coma era aranesa, Nuria Moga o monitors dera Escòla de Snowboard dera Val d'Aran qu'aprofitèren entà practicar aguesta modalitat en un endret tan insolit. Aquesta pista qu'auie 70 mèters de long e 12 de ample se dauric ath public en generau pendent es tres dies que durèc era fira.

Eth Centre Aucupacionau tà disminuïts pòirie funcionar abantes de deseme deth 99

Redaccion
VIELHA

Dimèrcles se signaue en Vielha eth convèni de colaboracion entara creacion deth Centre Aucupacionau tà disminuïts d'Aran, entre eth Conselh Generau, Benestar Sociau e era Fondacion "La Caixa".

Ena signatura i sigueren presentis eth Sindic d'Aran, Carlos Barrera, era Delegada de Benestar Sociau en Lhèda, Teresa Ribes e eth Secretari Generau dera Fondacion "La Caixa", Lluís Reverter.

Aportacions

Er objècte dera signatura d'aguest document ère fixar es normes pes

quaus se regirà era construccion e eth foncionament deth centre, atau coma es aportacions economicas de cada ua des parts.

En convèni se detalhe era participacion economica de cada un des colaboradors. Eth Govern aranés se compromet a aportar ua quantitat de vint-cinc milions de pessetes, que serviràn entà aquerir eth locau a on anarà plaçat aguest Centre Aucupacionau.

Benestar Sociau, pera sua part, destinarà ua partida economica entà cobrir part des jornaus que crubaràn es treballadors d'aguest futur centre destinat ara formacion laborau tant tà disminuïts fisics coma psiquics deth parçan.

Era Fondacion "La Caixa" a fixat tanben ua quantitat de dètz milions de

Eth convèni se signèc dimèrcles en Vielha

pessetes entà invertir, que se destinaràn entara construccion deth madeish atau coma tà aquerir tot eth mobiliari deth sòn interior.

Er endret a on anarà plaçat eth Centre Aucupacionau serà justament ath costat dera lauaria industriau entà discapacitats que bastís era Fondacion ONCE, en poligon industriau de Vielha.

Segontes s'acordèc ena amassada

que se mantenguec entara signatura deth convèni, eth centre pòirie èster ua realitat en un plaç maxim d'un an.

Aguest darà trabalh, en ua primèra fasa, a un totau de 16 disminuïts e deisharà dubèrta era possibilitat d'ampliacion en cas qu'atau sigue de besonh, çò que permeterie tanben servir de Centre Aucupacionau tà disminuïts dera comarca vesia dera Alta Ribagorça.

• ESPÒRTS •

FÓTBOL

U.D. BOSSÒST

"Premiere Division Poule A" Liga Francesa
U.D. Bossòst 8 Pointis In Oc 1
Demana dimenge, en Camp Municipau de Bossòst
U.D. Bossòst-Aurignac SP II
Dimenge 29 de noveme. Eliminatória Copa de Comenges (pendent de sorteig)

A.R. LES

"Promotion Poule A" Liga Francesa
A.R. Les 3 St. Gaudens III 3
Demana dimenge, en camp deth St. Plancard
St. Plancard N II - A.R. Les

F.C. VIELHA

"2e Division Poule B" Liga Francesa
Roquefort 0 - F.C. Vielha. 7
Demana dimenge, en camp deth Vielha
F.C. Vielha. - Pointis In Oc. II

ESCÒLA DE FÓTBOL

(Categoria mens 11) Liga Francesa
Aué, entàs 15.00 ores en camp deth Cierp
Cierp - Escòla de Fòtbol
Dissabte 28 de noveme, entàs 15:00 ores
Escòla de Fòtbol - E.F.C.A

(Categoria mens 13) Liga Francesa
St. Gaudens 2 - Escòla de Fòtbol 4
Dissabte 28 de noveme, entàs 15:00 ores
en Lycée
Luchon - Escòla de Fòtbol

(Categoria mens 15) Liga Francesa
Escòla de Fòtbol 7 - Mane 0
Aué, entàs 15.00 ores, en camp deth Marignac
Cierp - Escòla de Fòtbol
Dissabte 28 de noveme, entàs 15:00 ores
Escòla de Fòtbol - Mabroc

(Categoria mens 17) Liga Francesa
Demana dimenge entàs 10:00 ores en Vielha.
Escòla de Fòtbol - Isle d'Odon
Dissabte 28 de noveme, entàs 15:00 ores
en Clarac
P. Riviere II - Escòla de Fòtbol

CONSELH ESPORTIU

Activitats previstes e resultats

Cròs

Aué entàs 11:00 ores en Pont de Suert. XVII Cros Intercomarcau Alta Ribagorça

Natacion

Modalitat de Parpalhòla

Infantil
Masculin
1er Miguel Palanca (I.E.S. d'Aran)
Femenin
1^{era} Marina Font (I.E.S. d'Aran)

Alevin
Masculin
1er Pep Casasayas (C.E.I.P. Garona)
Femenin
1^{era} Mireia Faure (C.E.I.P. Garona)

Benjamin
Masculin
1er Edgar García (C.E.I.P. Garona)

Modalitat de Braça

Infantil
Masculin
1er Miguel Palanca (I.E.S. d'Aran)
Femenin
1^{era} Marina Font (I.E.S. d'Aran)

Alevin
Masculin

1er Pol Jaquet (C.E.I.P. Garona)
Femenin
1^{era} Mireia Faure (C.E.I.P. Garona)
Benjamin
Masculin
1er Edgar García (C.E.I.P. Garona)

Femenin
1^{era} Raquel Albuquerque (C.E.I.P. Era Mòla)

Prebenjamin
Masculin
1er Guillem Piris (C.E.I.P. Garona)
Femenin
1^{era} Carla Gavaldá (C.E.I.P. Garona)

Modalitat d'Esquí

Infantil
Masculin
1er Miguel Palanca (I.E.S. d'Aran)
Femenin
1^{era} Marina Font (I.E.S. d'Aran)

Alevin
Masculin
1er Pep Casasayas (C.E.I.P. Garona)
Femenin
1^{era} Mireia Faure (C.E.I.P. Garona)

Benjamin
Masculin
1er Alberto Mateo (C.E.I.P. Garona)
Femenin
1^{era} Raquel Albuquerque (C.E.I.P.

Era Mòla)
Prebenjamin
Masculin
1er Guillem Piris (C.E.I.P. Garona)
Femenin
1^{era} Carla Gavaldá (C.E.I.P. Garona)

Modalitat de Liure

Infantil
Masculin
1er Miguel Palanca (I.E.S. d'Aran)
Femenin
1^{era} Marina Font (I.E.S. d'Aran)

Alevin
Masculin
1er Pep Casasayas (C.E.I.P. Garona)
Femenin
1^{era} Mireia Faure (C.E.I.P. Garona)

Benjamin
Masculin
1er Guillem Vilches (C.E.I.P. Garona)
Femenin
1^{era} Raquel Albuquerque (C.E.I.P. Era Mòla)

Prebenjamin
Masculin
1er Guillem Piris (C.E.I.P. Garona)
Femenin
1^{era} Carla Gavaldá (C.E.I.P. Garona)

FÓTBOL SALA

5au Jornada Liga Temps Liure

TOBECO	3	TOTO'S	4
CODINA	8	ESTRELLA DAMM	8
CAEI-TOYOTA	5	PUJÓLO	9
OSSI D'ARAN	1	ESCÒLA	8
ARTIES	10	CASH ARAN	8
ARTIES "X"	3	CONS. AMIELL	10

Pròpièu 26 de noveme

TOTO'S - ARTIES "X"
ESTRELLA DAMM - TOBECO
PUJÓLO - CODINA
ESCÒLA - CAEI-TOYOTA
CASH ARAN - OSSI D'ARAN
CONST. AMIELL - ARTIES

bramau

Demandar perdon

Per çò son a Besièrs destruit e a mal mis / Que trastos los aucisron; nos lor pòdon far pis/ E tots cels aucisian qu'el mostièr se son mis./ Que no'ls pòt gaudir crotz, autar ni crucifics;/ E los clerics aucisian li fòls ribauts mendics/ E femnas e enfants, qu'anc non cug uns n'eissís./ Dieus recepia las armas, si'l platz en paradís/ Quanc mais tant fèra mòrt del temps Sarrasinis/ no cuje que fos feita ni qu'òm la consentís." (*Besièrs an destrusit, a toti an aucit, non pòden hèr piri; a toti es refugiats ena glèisa, ne era crotz, ne er autar, ne eth crucifixe les protegís; aucissen es capelhans e es malauts, es mainatges e es hemnes, arrés ne hug; Diu receberà es amnes se li platz.; jamès se consentic ua massacrà tan crudèu des deth temps des Sarrasins*). Aguest bocin dera Cançon dera Crosada ei ua mòstra dera actuacion crudèu qu'es francesi d'acòrd damb era glèisa de Roma desvolopèren en tot perseguir as catars, as qu'aniquilèren. Ei un des prumèrs genocidis dera istòria. Ei tristament celèbra era frasa "Aucitz-les a totil Diu reconeisherà es sòns!" dita per Arnaut Amaury, legat deth Papa en moment d'entrar en Besièrs, deuant dera impossibilitat de seleccionar ès catars des que non n'èren. Massacres collectives se'n heren en d'autes poblacions coma Marmanda,... auciren a toti e non enterrèren ad arrés; o en Bram... a

cent òmes, les arringuèren es uelhs, eth nas, es aurelhes e es pòts e les deishèren ath miei deth camin; ath deuant un de bòrni entà guidà-les; o enes molti pòbles a on deishauen es mòrts penjats; calie escarmentar ara poblacion,... Es Catars entenien era religion cristiana damb orientacions e matisacions diferentes des cristians de Roma e per aquerò sigueren perseguits e exterminats pes francesi (que volien era anexion de territòris) en tot dar compliment a un mandat dera jerarquia eclesiastica e ara realizacion d'ua Crosada (mès d'ua). Eth Comde de Tolosa, Raimon VI balhèc proteccion as catars e per aguesta rason siguec escumergat. Eth Concili de Tours possèc er organisme eclesiastic dera Inquisicion qu'auie de velhar pendent sègles pera conservacion dera puresa dera fe des d'un punt de vista oficiau e que se hec famosa pes castigs umiliants e publics as que sosmetie as "erètges". Ara dempús des ans, eth Papa Joan Pau II, ei dispasat a demandar perdon en nòm dera Glèisa per tantes atrocitats e bestieses cometudes pera Inquisicion, tot e qu'abantes vò que se hèsque ua relectura deth papèr dera madeisha e pense qu'era Glèisa non ei era soleta responsabla des crusetats cometudes pera Inquisicion enes sues persecucions (un bon nombre de governants dera epòca tanben ne sigueren fòrtament responsables).

Un collectiu de personas an adreçat ath Papa un Manifest pera Reconciliacion en qué se li demane que vage entà Tolosa entà demandar perdon per totes es mòrts realisades pendent era Crosada. Se li demane qu'ac hèsque ena Basilica de Sant Sernin e que lhèue er escomenge ath Comte Raimon VI e que li retorne toti es sòns aunors. Joan Pau II ei un òme de fòrta sensibilitat e consciència pes injustícies, e per açò ja a demanat desexcuses pes fautes deth passat as Ugonòts e as Judius. Anar entà Tolosa serie ua polida leçon. Entre es signants dera peticion cau destacà-i a Dominique Baudis, alcalde de Tolosa e ar Abat Georges Passerat, Director der Institut Catolic de Tolosa,... Tanben er Estat Francés aurie de demandar desexcuses a tot eth pòble occitan, descendent dirècte der esperit des catars, pes madeishes bestieses e persecucions,... Qu'er Estat se desexcuse!

Pr'amor dera persecucion, er Estat Occitanocatalan, qu'existie des deth mès de gèr de 1213, demorèc des hèt en seteme deth madeish an, ath temps que resultaue mòrt eth rei Pèrre I; solet Governant dera istòria dera nacion occitanocatalana. Jamès se tornèc a possibilitar era sua recuperacion. D'alavetz era lengua Occitana patís persecucion. Damb ua Occitània fòrta cambiarie era possibilitat e eth referent der ara-

nès. Era Inquisicion en Catalonha la introducic eth rei Alfons I e la i consolidèc eth madeish Pèrre I, tostemp en collaboracion damb eth clergat e era noblesa. Damb es ans era Inquisicion se convertic en un bon utís d'introduccion dera lengua castelhana en Catalonha, entre d'autes accions fòrça mès grèus.

Mos conven er empenediment dera Glèisa, per efecte de reparacion istorica qu'a de comportar, e pera accion de reparacion ara seguida personalitat deth pòble aranés (lièger occitan). S'eth Papa demane desexcuses (e tanben se non les demane) toti es creients (e tanben es non-creients) aurien d'avalorar er acte en positiu, ce que vò dèder eth reconeishment ad aqueri que reclamen eth dret a comunicà-se (e mantier) ena lengua pròpia deth temps dera persecucion, qu'ei era madeisha qu'era actua; aquera lengua romanica des trobadors qu'actuaments se nomena occitan e ena Val d'Aran aranés. Es actes de reparacion requerissen tanben accions en concret.

Es Catars, ena sua interpretacion des Escritures, enes epòques de dificultat e de persecucion, predicauen: "cohessatz-vos es uns as auti".

Jusèp Loïs Sans Socasau
Institut d'Estudis Occitans - Aran
jsans1@pie.xtec.es

Es joeni patinaires aranesi mòstren un bon nivèu ena Illau Copa d'Improvizacion

Redaccion
VIELHA

Eth Palai de Gèu de Vielha a estat, ua dimenjada mès, er escenari d'ua competicion sus patins.

Aqui uns seishanta joeni d'edats comprenudes entres 7 e es 20 ans preneren part ena tresau edicion dera Copa d'Improvizacion Val d'Aran, damb ua afuèncià de public plan importanta. Es clubs participaires sigueren eth Club de Hielo Vielha, C.A.E.I, C.E.V.A e F. C. Barcelona.

Era classificacion siguec plan bona per part des patinaires aranesi, sustot en çò que tanh as d'edats mès joenes. Es esportistes, qu'aueran d'improvisar ua peça musicau -entà cada categoria era madeisha- damb ua sèrie d'elements obligatòris, sigueren puntuats per part deth jurat, enes apartats de tecnica e d'impression artistica. Era mieja des dues notes dèc es guanhadors d'aguesta edicion.

Enes de mens de 10 ans, agropats per nivèus de dificultat, es prumèri classificats sigueren Elena Pena deth C.H. Viel-

ha deth nivèu 1 e Laia Verdú e Jonathan Montes en nivèu 2, tanben d'aguest madeish club.

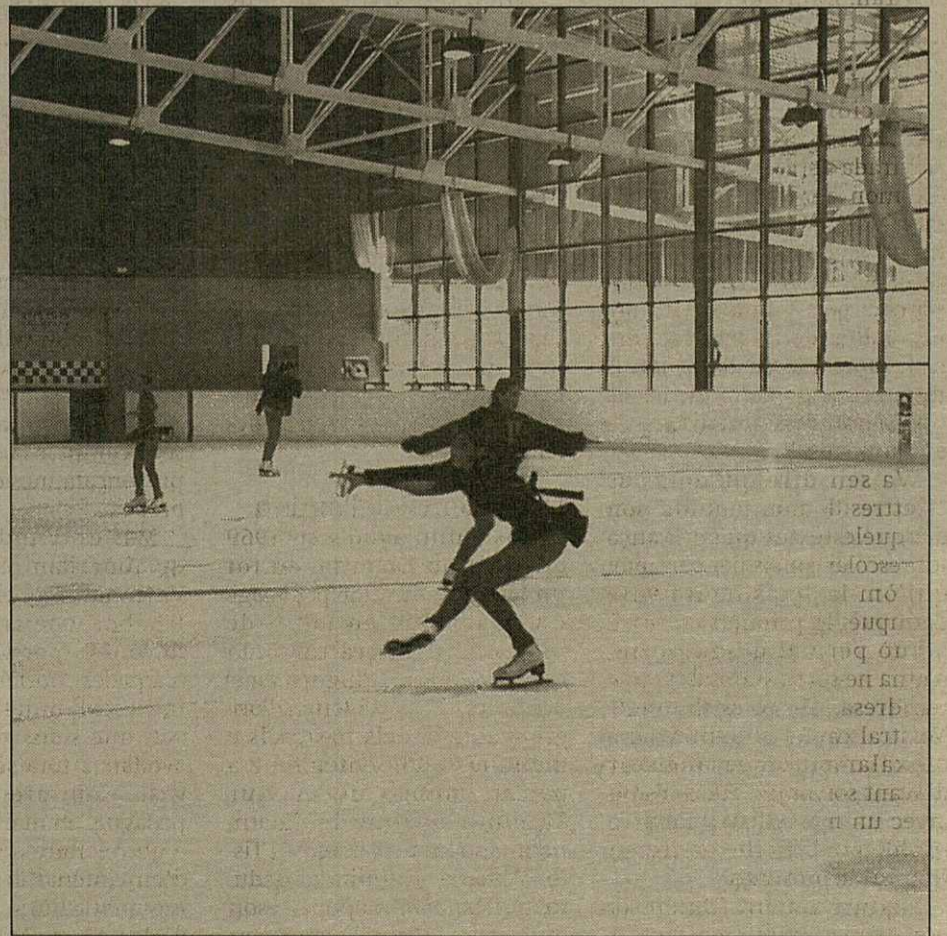
Ja ena categoria de mens 12, ena quau sonque i auec participacion femina, era guanhadora siguec Mireia Claramunt deth F. C. Barcelona.

Es de mens 16 ans, tanben acorropats en dus nivèus en guanhadors sigueren, en nivèu 1, Silvia Millan deth F. C. Barcelona en tot demorar desèrta era participacion masculina. En nivèu 2, Nacho Navarro deth C. H. Vielha e Eva Niñerola deth F. C. Barcelona sigueren es dus guardonats.

Ena categoria mès grana, ei a dèder entà participaires de mès de 16 ans, era guanhadora siguec Mireia Nomen deth F. C. Barcelona. En aguesta categoria tanpòc i auec participacion masculina.

Aguesta competicion, que se daurie eth dissabte damb eth sorteg entà mercar er orde de gessuda des patinaires e damb uns entrenaments prèvis, se clausuraue eth dimenge damb era entrèga des trofegi as guanhadors.

Per çò que hè ara competicion, eth

SILVIA PUERTOLAS

Eth Palai de Gèu aufric aguesta competicion per tresau an consecutiu

Palai de Gèu de Vielha acuelherà eth pròpleu dissabte 28 era Copa Catalana entàs patinaires de nivèu regionau.

Acui tanben i aurà participacion aranesa damb un totau de cinc representants.

Carona enjós

L'Institut d'Estudis Occitans, cap a un congrès

David Grosclaude
LESCAR

L'Institut d'Estudis Occitans era acampat en Amassada Generala per la dimenjada passada a Nimes. L'IEO recampa associacions de l'espaci occitan.

Com era pas una annada d'eleccion, pel renovelament del Conselh d'Administracion, daissèt un pauc mai de temps a las discussions aprèp que lo president Felip Carbona aguèsse fait lo rapòrt de las accions menadas dempuèi l'an passat. Es una annada marcada per la question de la Carta europèa e per la question de l'article 2 que s'acaba e l'IEO s'es engatjat dins aquel combat que siá per de rencontres amb los responsables politics o per d'accions menadas a l'interior del Comitè Republicà per la Modificacion de l'article 2.

Felip Carbona parlèt tanben del desvolopament de las relacions amb Catalonha que semblan de s'intensificar. Una convencion foguèt signada l'estiu passat amb l'Institut d'Estudis Catalans en Val d'Aran. Enfin òm remarca la

bona santat del sector edicion. La distribucion de libres s'organiza e se professionaliza e la creissença de las ventas es una pròva del trabalh realizat.

Lo trabalh en comissions permetèt d'abondar mai d'un subjècte coma per exemple lo de l'organizacion d'un congrès de l'IEO que se debanarà al mes de mai de 1999 a Tolosa. Son objectiu es de prendre lo temps de la reflexion mentre que l'occitanisme coneis una evolucion importanta e que l'IEO a benlèu besonh de s'interrogar sul ròtle novèl que deu jogar dins un contèxte qu'a cambiat. Lo congrès permetrà de desembocar sus una plataforma que serà sosmesa a l'Amassada Generala de novembre de 1999.

Los grands principis d'aquel congrès son estats definits e s'agís de menar una reflexion a l'encòp sus l'organizacion e lo foncionament intèrne de l'IEO e sus lo ròtle que deu jogar. Quins ligams devon èstre creats entre las diferentas seccions localas e regionalas o entre l'IEO e los autres sectors de l'occitanisme?

Dins los subjèctes que

A l'esquerra, Felip Carbona, president de l'IEO

poiràn far l'objècte d'una discussion globala trobam la question de la comunicacion extèrna e del messatge que l'IEO deu far passar a la societat occitana: quin explicar quin dire l'occitanisme? La question de la professionalizacion de l'occitanisme es tanben dins las preocupacions: cossí maridar lo trabalh de militants benevòles e d'un nombre mai grand de professionals trabalhant dins sectors mai que mai diversès?

Foguèt prepausat tanben de s'interrogar sus çò que serà la lenga occitana de doman: quina lenga parlaràn los mainatges, quina evolucion coneisserà la lenga e cossí cal acompanhar e portar aquela evolucion? Enfin que deu far l'IEO dins lo domèni de la recèrca e quinas relacions deu aver amb los cercaires.

Question centrala de l'article 2

Dimenge passat l'IEO faguèt tanben lo punt sus la question de la Carta europèa e l'article 2 en tornant afirmar que la question de l'article 2 era centrala. Lo cal modificar pr'amor la Carta europèa signada e ratificada a minima servirà pas per res. Donc cal seguir la mobilizacion e l'IEO participarà e apèla a participar a las mani-

festacions que se debanaràn lo 5 de decembre. Cal denociar l'ipocrisia de la celebracion del 50 aniversari de la Declaracion dels Drets de l'Òme pr'amor en çò nòstre n'i manca un: lo dret a la lenga.

Un rendut compte del trabalh del Conselh de la Lengua que se tracha de fixar las nòrmas ortograficas. L'IEO i es representada largament. Se la

necessitat d'un Conselh de la Lengua e d'una autoritat es pas contestada es puslèu la comunicacion del trabalh del Conselh que deu èstre melhorada. Foguèt demandat que mai de personnas foguèssen associadas a la preparacion de las discussions per prendre mai en compte lo punt de vista de totes los utilizadors de la lenga escriuta.

Aquò's la tota recenta edicion ongan, per Quaderns Crema, d'una nòva revirada catalana de "Lettres de mon moulin" (1869), a costat de la publicacion de sa quatrena version occitana ("Cultura d'Òc", 1996), aqueste còp signada per "Cantalansa", que nos balha uèi lo parat de dintrar aquel classic de las letras francesas e de parlar de dos de sos reviraires: Andrieu Lagarda e "Cantalansa".

Va sens dire qu'aquestas "Lettres de mon moulin" son d'aqueles tèxtes qu'en França tot escolan coneis per còr, puèi qu'òm las legís nauta votz dempuèi los primièrs corses. E aquò per mai d'una rason, coma ne son sa simplicitat e sa tendresa... O son estil, que F. Mistral capitèt a definir paradoxalament en reconéisser davant son amic: "Tu as résolu avec un merveilleux talent ce problème difficile: écrire en français le provençal..."

Malurosament, Daudet la nos porgiguèt tota en francés, sa creacion —que compren de caps d'òbra coma "Le Petit Chose" (1866), "Tartarin de Tarascon" (1870) e los "Contes du Lundi" (1873)—, pr'amor

que, a son dire, "le provençal nourrit mal son homme..." E mai se l'occitan i naseja de pertot e d'unes racontes que i a son emmanlevats a l'"Armanac Provençal" de sos amics felibres...

Dos valents de l'ombra

Mas enfin: aquò's en 1869 qu'Andrieu Lagarda, en tot profèitat de sa valor pedagogica, nos balhèt en letras de mòtle la primièra revirada occitana que restituiguèt aquelas "Lettres" a la siá lenga d'origina: aquela dels pastorèls e molinièrs que i entendretz a parlar, aquela de mossur Seguin e lo curat de Cucunhan, aquela de Garrigós e Tistet Vedena... La quita parladura que Daudet aviá popat a son brèc e que d'aquel temps era ben la sola lenga per vilas e vilòtas... Amb lo subrepès, ara, d'una dignitat lingüistica qu'es al delà de tot folklorisme e qu'a permès a milanta

Jaume Figueras i Trull

jovents de començar a l'aimar, sa lenga desoblidada... Ne son plan la pròva, d'aquela capitada, las cinc reedicions (la darrièra es datada en 1994) que d'aquel obratge son feitas, sens comptar la siá adaptacion provençalà mesa en grafia felibrenca...

Mas es d'Andrieu Lagarda qu'aimariam parlar, tanben. Vaquí un d'aqueles "valents de l'ombra" que sa vida tota s'es devorada per Occitania; un d'aqueles "obrièrs de la paraula", escolan del canonge Salvat, que sens relambi se son avodats a tota sòrta d'iniciativas... Contaire, lexicograf e pedagog, en mai d'un narrador e un reviraire de tria, son mai d'un vintinat de títols que pel moment a liurat a las premsas, de las devinalhas e lo folklore a l'istòria literària, en tot passar per Daudet o Pau Arena, los catars, lo "rugby", l'etnografia... E tot aquò servit per una lenga que fa miranda e

que vos ne faretz una festa de la legir.

Tot aital coma Loïs Combas, de son escais-nom "Cantalansa", un bolegaire afiscat que dempuèi vint-e-cinc ans es a i portar pèira al reviscòl de l'occitan, en tot far endevenir son engatjament militant e sa condicion sacerdotala. Suffís de ne rementar qualques unes, d'aqueles escrivans que n'a entreprés la revirada, per ne presar tot l'estrambord e l'importància: Kipling ("Lo Libre de la Jungla"), Saint-Exupéry ("Lo Pichon Prince"), "La Bona Novèla", "Lo Libre de Jòb", Francis Jammes ("Lo roman del lebraud"), Orwell ("1984", "La bòria de l'animalum"), Steinbeck ("La pèrta", "De mirgas e d'òmes"), Hemingway ("Lo vièlh òme e la mar") e, per segur, Daudet ("Contes del meu moulin")..., sens doblidar "Asterix" o la liturgia, en mai de la siá dedicacion a l'òbra

de Joan Bodon o l'abat Besson.

Avèm aquí donc una escanença de las bonas per tornar legir aquelas istòrias qu'Anfòs Daudet comencèt de publicar en 1866 ailamont, a París, en tot fargar lo mite d'una pivelanta Provença beluguejaira: lo país del solelh e las cigalas que "Mirèio" e "Calendal" venián de consacrar e que Daudet faguèt farandolejar tot a l'entorn d'un vièlh moulin bufec en Fontvièlha, al prèp d'Arles, en mitan de pins e brugàs... E mai se, a costat d'aquela gaietat embelinaira que vos emporta, lo malur e lo lagui vos regardan, coma passa per "L'Arlatenca" o "La diligència de Beucaire".

Col·labora l'Arxiu Occità de la UAB

<http://www.uab.es/inst-ESTUDIS-MEDIEVALS/ARXIU-OCCITA/>

Institut d'Estudis Medievals.
Edifici B.
08193 Bellaterra (Barcelona)
Telèfon 93 581 11 44

E-mail
arxiuoccita@blues.uab.es

miralhem-mos

“Quan es musics se descuedauen es gojats ja s'auien escapats!”

PILAR BARÉS

Ditz qu'a dat mès torns qu'un ventilador, que lèu s'ac a corrut tot, des d'Euròpa enquiàr aute costat der ocean. Çò que mès li shaute a Asuncion España ei viatjar. Era non pòt estar en casa, a de besonh gesser e parlar; atau que vos poiratz imaginar eth sòn caractèr; ei viuva, chocanta e aberida.

Era nòsta protagonista, Asuncion España, ei hilha des d'Alò de baish de Salardú encara qu'ara viu ena casa des deth Panadèr que la bastiren amassa damb eth sòn òme, Manel Paba.

Maugrat qu'a setanta nau ans rebrembe que de joena auie barat es aubades; en tot compdar arribam ara conclusion que seguraments se deishèren de barar apuprètz er an trenta cinc perque er an següent es gojats agueren de marchar entara guèrra. Es aubades se barauen en Salardú entà Santa Creu, eth tres de mai. En gesser de missa, ath miei dera plaça deth pòble i auie plaçada ua taula damb veires, moscatelh e pastes. Aquesta taula ère tota rodejada de cagires e aqui se i sègen es gojates. Asuncion rebrembe que calie pagar e que “en aquera epòca ja auie pagat un duro”.

Un viatge seigudes, es gojats repartigen eth moscatelh e galhetes. Ara seguida es gojats començauen a barar peth torn des cagires mentre es musics tocauen, mès “quan es musics se descuedauen es gojats auien marchat per un carrèr e ja s'auien escapats. E alavetz ère d'arriar perque es musics tocauen e non i auie cap de gojat. Dempús ath cap dera estona tornauen damb sarpatz d'erba doriua e la tirauen per dessus des gojates. Mès çò plan divertit ère quan es musics se descuedauen e non les vedien a vier, perque auien marchat per un carrèr e auien entrat per un aute. Toti arriem perque es gojats barauen e es musics encara non tocauen!”.

Çò qu'ei en Tredòs, segontes m'auie còndat Joan Cònsul des d'Escolà: “entara hèsta de Sant Còsme e Sant Damian se hève missa en Catran. En sortir de missa se meteven ues taules ena plaça, e alavetz eth jovenir, nem es gojats dauen eth torn barant. Clar, es musics anaven tocant e es gojats s'escapaven pes camins e tornaven quan es musics èren descue-

Asuncion España e eth sòn òme en ua cerimònia deuant des de Casat en 1943.

ats. Daven vin blanc e galhetes. E se se sèven ena taula calie pagar cinc pessetes en aquet temps. iÈre polit aquerò des aubades!”

En tot tornar entà Santa Creu rebrembe Asuncion “qu'abantes i auie molta mès union qu'ara, ath delà de que non i auie tanta gent forastèra; pujauen es joeni d'aguesti poblets: Bagergue, Tredòs, Unha, Arties, Gessa. Ère molt divertit! Se i anauè molt entàs hèstes. Es gojates dera mia edat non mo'n perdien cap, tanben corrèvem! Enes balhs, ère de costum que quan es musics parauen de tocar nosates mos passàuem peth miei deth balh, de cap a cap dera sala. E quan tornauen a tocar eth balh baràuem entre nosates, e alavetz viegen es gojats e mos tocauen en bras entà separà-mos e barar damb eri. Ère molt graciós perque nosates èrem un shin-hau pilhes -se n'arri- e quan viege un gojat damb eth que non mos agradaue barar dàuem miei torn e mos escapàuem entar aute costat. Ara fin te calie barar mès ne viegen molts!”

Es comparacions der ager damb er aué son inevitables. Asuncion España se planh dera vida tan desproporcionada que portam es joeni d'ara. Era desproporcion ara ora de retirà-mos

entath lhet, ¿Qué ei aquerò de retirà-se entas sies o sèt deth maitin?. Abantes coma molt tard “se quitauen entàs dues o tres deth maitin, mès tard non perque londeman calie trabalhar”. Mès tanben se referís ara desproporcion per çò qu'ei eth béuer: “era gent non beuie tant coma ara, èren mès sensats per non voler díder que i auie bèth un que destacaue, mès per règla generau ère tot conforme”. Ara Asuncion hè ua petita pausa en veir era mia cara —semble qu'abantes tot siguesse melhor e ara arren valé-se era pena— e contunhe: “ara, çò que dilhèu i auie en aquera epòca ère mès peleges qu'ara, perque pujauen toti es de Vielha a barar e trègen es gojates, e bèth viatge i auie auut peleges entre es gojats deth madeish pòble. Tanben motiu des peleges ne podie èster eth béver un shin-halet mès deth compde.”

Ath delà des hèstes majors, en iuèrn, maugrat que non i auie sales de balhs, es joeni s'amassauen es dimenges enes caves o codines entà barar. Conde Asuncion qu'auie barat “ena botiga de Jesús, ena cava nòsta a on jo me maridè, tanben ena nòsta codina as d'Alò, as deth Sau, as de Montadí. Tot açò, clar, en codines gra-

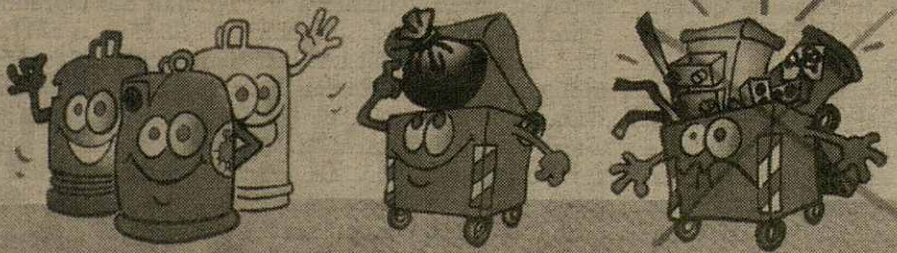
nes e es dimenges. Per exemple en mes de març pujauen es vedèths tath Pòrt dera Bonaigua era gent d'Es Bòrdes, de Vielha e d'auti pòbles, e alavetz mos amassàuem toti e baràuem, e dempús les calie acompanyar entà acontentà-les.”

Entara Setmana Santa non se podie barar sonque auien eth permís entà barar eth dia de Sant Jusèp. Quan arribauè aguest dia es gojates de Salardú dera edat d'Asuncion s'amassauen e baishauen entà Arties a on i auie ua pianòla. Ditz que se'n portauen dus sòs entà meté-les ena pianòla e aqui barauen e senon logauen un music, bèth viatge i auie anat a tocar Pauet de Pau, eth music de Bagergue de qui ja n'auem parlat en ua auta ocasion.

En iuèrn pes tardes es gojates de Salardú s'amassauen en ua casa entà còser, hèr micha, jogar a cartes e explicar trufanderias e remoquets. Tanben cosien es sòles des miches e enblanquien es espadenhes perque alavetz es sabates èren cares e non se'n podien crompar guaires “atau coma ara que van a còps de pès. Ja n'anàuem de mudades. D'un vestit dera prumèra entara segona, e tot a cambiat...”

UA VAL D'ARAN LÍMPIA

- TRÈIR ERA LORDÈRA DEMPÚS DES 20 OR, DETH SER
- NON MÉTER LIQUITS LAGUENS DES CONTIENEDORS
- PLEGAR ES CAISHES DE CARTON, ENTÀ REDUÏR ETH VOLUM

- UTILISAR ES CONTIENEDORS DE LHAUNES E DE VEIRE.
- MÉTER TOSTEMP ERA LORDÈRA EN UA BOSSA E LAGUENS DETH CONTIENEDOR.
- NON MÉTER LAGUENS ES CONTIENEDORS, MAQUINES, TARCUM D'OBRA, MÒBLES, ECA.